

Het nieuwe stads kantoor in Venlo

Symposium Groen, groener, groenst

Groentoeepassingen optimaal bij integraal ontwerp

Op 10 november 2011 vond het symposium Groen, groener, groenst plaats in het Bomen centrum te Baarn. Het symposium werd georganiseerd vanuit het programma Bouwen met Groen en Glas (BGG) en BNA Onderzoek, in samenwerking met VHG en het Productschap Tuinbouw. Doel van het symposium was de kenniskloof tussen de bouw- en de groensector te doorbreken, en een vakoverstijgende benadering van groentoeepassingen in, op en aan gebouwen te stimuleren. Met ruim zeventig aanwezigen uit de (landschaps-)architectuur, groen, onderwijs en wetenschap een mooi gemêleerde groep om hierin een belangrijke stap voorwaarts te zetten.

Door Marlies Hulshof

Atto Harsta, programmadirecteur BGG en tevens dagvoorzitter, startte met een beknopt overzicht van de ontwikkeling van groen in de afgelopen decennia. De aandacht voor groen en duurzaamheid volgt een golvende lijn. Momenteel zitten we in de derde piek. Groen is een hot item in veel sectoren; tegelijkertijd heeft

de aandacht voor duurzaamheid en het 'cradle to cradle' concept een vlucht genomen. Samenwerking met de natuur is op dit moment belangrijker dan ooit. Met een – nog steeds groeiende – wereldbevolking van zeven miljard moeten we onder ogen zien dat we een omslag moeten maken naar de inzet van duurzame

grond- en hulpstoffen, en natuurlijke bronnen op een andere manier aanspreken. De architectuur kan hierin bijdragen door zich te gaan richten op ontwerpen met een maximale inzet van natuurlijke bronnen. Naast duurzame gebouwen met een natuurlijk energie systeem levert deze 'vitale architectuur' gebouwen op waarin mensen zich maximaal prettig voelen. Voor de groensector betekent dit een andere kijk op het product groen, maar ook kansen voor nieuwe markten.

Groen vitaliseert

Groen is goed voor de gezondheid en het bevordert het herstel van stress. Groen stimuleert sociale contacten en sociale cohesie, en het bevordert bewegen. Daarnaast heeft groen een positief effect op het binnenklimaat. Dit blijkt uit het onderzoek van Jolanda Maas, onderzoeker bij het VUMC. Volgens het onderzoek ligt er een duidelijke relatie tussen de hoeveelheid groen in de woonomgeving en de gezondheid van mensen. Maar als vijftig procent van de wereldbevolking in een stedelijke omgeving woont, wat op termijn zal toenemen tot zeventig procent, hoe kun je er dan voor zorgen dat mensen genoeg aan groen worden blootgesteld en voldoende 'vitamine G' opdoen?

Groen ontwikkelt

Een belangrijke eerste stap is het vergaren en verspreiden van kennis over de meerwaarde van groen voor de leefomgeving is. Vanuit BGG is dit een belangrijk thema. Door de bouw- en groensector met elkaar te verbinden, en zo kennis te delen en te ontwikkelen, slaat het programma een brug voor succesvolle groentoeepassingen in de gebouwde omgeving. Dit begint al bij het onderwijs: het programma is nauw betrokken bij het tot stand brengen van vakoverstijgende opleidingen, waarin de kennis van de bouw- en groensector wordt gecombineerd. Daarnaast zijn vanuit het programma verschillende onderzoeken naar de meerwaarde van groen en daglicht uitgevoerd. De meest recente onderzoeken 'Groene longen in de klas', 'Renoveren met groen en glas' en 'Groen licht voor ouderenzorg' geven een overzicht van de huidige situatie en de problematiek in de betreffende sector, en bieden een inventarisatie van kansen en mogelijkheden om met goede groen- en daglichttoepassingen het leefklimaat en het welbevinden van de gebruikers

van de gebouwen te verbeteren.

Ook het onderzoek 'Planten in de klas' van Bert van Duijn, hoogleraar plantenelektrofysiologie aan de Universiteit Leiden, bevestigt de meerwaarde van groen. Het onderzoek meet de effecten van groen in klaslokalen op zowel de luchtkwaliteit als de prestaties van leerlingen. Het blijkt dat planten schadelijke stoffen heel effectief uit de lucht kunnen filteren. De verbeterde luchtkwaliteit werkt positief op het welbevinden, de gezondheid en de (vooral creatieve) prestaties van leerlingen.

Groen loont

Nu we steeds meer weten over het belang van groen en daglicht in de leef-, leer- en werkomgeving van mensen is het aan de verschillende vakdisciplines om met elkaar goede groen- en daglichttoepassingen in gebouwen te gaan verwezenlijken. Hiervoor is het belangrijk dat de groensector een omslag maakt in het denken over groen. Groen is niet langer alleen een product ter verfraaiing, maar groen heeft een belangrijke economische waarde. Groen draagt bij aan het welbevinden en de gezondheid van mensen, en groen kan ook een duurzaam onderdeel vormen van het energetisch systeem van een gebouw. Deze waarde van groen moeten goed in de groensector verankerd worden, en ook overtuigend uitgedragen worden. Wim van Ginkel, directeur Koninklijke Ginkel Groep, bepleitte ook een verbreding van 'groene' opleidingen. Om groentoeepassingen in gebouwen te realiseren moeten kennis en competenties van groenprofessionals verbreden. Ook moeten groenleveranciers volgens Van Ginkel meer risico's nemen bij de realisatie van groentoeepassingen, zodat een doorontwikkeling hiervan niet stagneert.

Integraal ontwerpen

Tijdens het symposium werden zes succesvolle groentoeepassingen besproken. Een van de voorbeelden is het nieuwe stads kantoor in Venlo. Uitgangspunt was het ontwerpen van een duurzaam gebouw waarin de cradle to cradle principes volledig zijn opgenomen. Het gebouw krijgt een grote groene buitengevel, die onderdeel is van het energetisch totaalsysteem van het gebouw. De gevel heeft onder andere een functie op het gebied van ventilatie en luchtfiltering. Doordat de groentoeepassingen integraal in het ontwerp zijn meegenomen, worden de verschillende functies optimaal benut. De rol van groen is daardoor cruciaal: als er groene delen uit het gebouw worden gehaald, dan raakt het hele systeem verstoord.

Verschiedende succesvolle groenontwerpen spreken voor zich, en de conclusie is duidelijk: groen moet integraal worden opgenomen in het ontwerp van een gebouw om de meerwaarde optimaal te kunnen benutten. Groen is veel meer dan verfraaiing. Groen is goed voor de gezondheid, het vermindert stress en het werkt op een duurzame manier mee in het energetisch systeem van het gebouw. Samenwerking met de natuur loont, het belang en de waarde van de natuur voor de kwaliteit van onze gebouwen zijn duidelijk. Groen is een serieuze plek in de bouwketen meer dan waard, en daar moeten we samen aan werken! ■

Alle genoemde onderzoeken en een uitgebreid verslag van het symposium zijn te vinden op www.bouwenmetgroenenglas.nl.

Tijdens het symposium was er veel aandacht voor de sprekers